

Statut ochrany

Historický statut ochrany

Rys do doby středověku byl druhem velmi rozšířeným na území Polska. V důsledku činnosti člověka tj. změny životního prostředí a hubení, rozsah toho dravce začal rychle snižovat - na konec XVIII. století se rys nevyskytoval už na západ od Wisly, a v posledních dekádách XIX. století byl omezen už pouze na Karpaty, Mazury a Bělověžský prales (pl. Puszcza Białowieska). První právní záznamy určující sjednocený statut druhu na území celkého státu zavedlo *Nařízení Prezidenta Polska z roku 1927 o loveckém právu*. Nařízení umísťovalo rysa v seznamu jedů a pastů. Z té doby také pocházejí první údaje na téma početnosti rysů. Provedený Ministerstvem zemědělství z roku 1928r. inventář druhu odhadl populaci na území meziválečného Polska na 300 jedinců.

Po II. světové válce byl rys už velmi řídkým druhem. Celoroční doba ochrany byla zavedena v roce 1953 *Nařízením Ministra lesního hospodářství ve věci dob ochrany pro zvěře*. V novelizacích nařízení z roku 1954 a 1955 doba ochrany dravce byla však omezena do doby od 11. února do 30. listopadu. Zvýšené lovy v 60. letech minulého století přivedly k časovému vyhubení druhu v Pišském pralesi (pl. Puszcza Piska) a Nidzickém. V té době ryši skoro zmizeli také z Bělověžského pralesa. Po omezení lovů a zvýšení početnosti populace, opětovná exploatace druhu v 80 letech XX. století způsobila trvající dodnes populační krizi.

Dnešní statut ochrany druhu

Plná druhová ochrana rysa nastala teprve v roce 1995. *Nařízením Ministra životního prostředí, Přírodních zdrojů a lesního hospodářství ze dne 6. ledna 1995 ve věci druhové ochrany zvířat* rys byl zapsán do seznamu přísně chráněných druhů. Zvláštním nařízením ze dne 30. ledna 1995 rys byl definitivně vyloučen ze seznamu divokých zvěřů.

Po aktualizaci v roce 2004 *Nařízením ve věci druhů volně žijících chráněných zvířat*, rys také získal přísnou ochranu jako druh vyžadující aktivní ochranu. Nyní závazným nařízením Ministra životního prostředí ze dne 12. října 2011 ve věci druhové ochrany zvířat se ukládá povinnost označení 500 m ochranných pásem kolem zjištěných míst rozmnožování rysa, závazných v době od 1. dubna do 31. srpna. Rys je uveden v Příloze II. a IV ve Směrnici o stanovištích a Příloze III. Bernské úmluvě. V Polské Červené Knize (pl. Polska Czerwona Księga) mu byla připsána kategorie ohrožení NT- druh nižšího rizika, ale blížká ohrožení.